

ване 7-8-місячне ягня живою масою від 35 до 40 кг та 6,5 кг бринзи. Загальна кількість білків і жирів у м'ясі ягняти і бринзі, одержаної від цієї вівці за рік, перевищує на 75 % їх вміст у порівнянні з тим, коли вирощується лише одне ягня.

На сьогодні при задовільних умовах годівлі і утримання можна доїти близько 60 % маток усіх порід в Україні. Стимулом у розвитку молочного вівчарства може стати використання машинного доїння овець, яке звільнить вівчаря від трудомісткого процесу - ручного доїння.

На сьогодні Інститутом тваринництва УААН уперше в Україні розроблено стандарт з машинного доїння овець, який знаходиться на затвердженні.

На перспективу селекційно-племінна робота з породою прекос буде направлена на формування нової селекційно-генетичної структури у породі з підвищеним рівнем якості вовни, інтенсивності росту, скоростиглості, плодючості і молочності.

Племінна справа з породою прекос і полварс у господарствах проводиться під керівництвом наукових співробітників Інституту тваринництва УААН, основана на чітких наукових розробках із прогнозуванням на довгий строк. Однією із головних умов інтенсивного розвитку вівчарства племзаводів є впровадження сучасних досягнень науки в селекції в поєднанні з технологічними рішеннями основних виробничих процесів у відповідності до сучасних економічних умов.

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ОВЦЕВОДЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ

Н.А. Косова, И.А. Помитун., Институт животноводства УААН

Освещены причины резкого сокращения численности поголовья и объема производства продукции овцеводства, определены направления научных разработок на перспективу, представлены рекомендации к использованию НИР в новых рыночных условиях.

COMPETITIVENESS OF SHEEP PRODUCTION

N.O.Kosova, I.A.Pomitun, Institute of animal science UAAS

The reasons of sharp reduction of number sheep's and volumes of sheep production are covered, the directions of scientific development on prospect are determined. The recommendations for use and introduction of results of research works in the new market relations are given

УДК 636.22/.28

ВИКОРИСТАННЯ ЛІНІЙНОЇ ОЦІНКИ БУДОВИ ТІЛА КОРІВ-ПЕРВІСТОК РІЗНИХ ПОРІД ПРИ ДОБОРІ ЗА ПРОДУКТИВНИМИ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ОЗНАКАМИ

Г.П. Котенджи, О.В. Свердліков, І.В. Левченко

Сумський національний аграрний університет

Наведена характеристика корів-первісток різних порід Сумської області за продуктивними і технологічними ознаками, лінійною оцінкою екстер'єру.

порода, тип, вим'я, лінійна оцінка, тип будови тіла

Вирішення проблеми виробництва тваринницької продукції зумовлено, з одного боку, умовами годівлі, утримання та експлуатації тварин, з іншого – генетичними факторами, кінцевою метою яких є удосконалення племінних і продуктивних якостей тварин. Удосконалення порід Сумщини здійснюється методами великомасштабної селекції та через створення нових конкурентоспроможних порід і типів тварин.

Сучасний етап розвитку скотарства вимагає впровадження у виробництво нових методичних рекомендацій. Важливе місце у визначенні племінної цінності корів при доборі займає їх лінійна оцінка за типом будови тіла.

За останнє десятиріччя в Україні розроблено декілька методичних рекомендацій з лінійної оцінки за типом будови тіла [1-3], які встановлюють тісний взаємозв'язок між екстер'єром, продуктивністю та життєздатністю тварин.

Лінійна оцінка – це метод порівняння біологічних та морфологічних особливостей конкретної ознаки екстер'єру тварин за допомогою кількісної шкали. У практичній селекції використовують різні методи лінійної оцінки корів молочних та молочно-м'ясних порід. Єдиним елементом, що об'єднує всі методичні рекомендації з лінійної оцінки є використання певної групи екстер'єрних ознак для добору тварин.

Тому дослідження були спрямовані на використання лінійної оцінки будови тіла корів-первісток різних порід при доборі за продуктивними та технологічними ознаками.

Матеріали та методи досліджень. Науково-виробничі дослідження проводили у період з 2002 по 2005 роки в племінних стадах Сумського, Лебединського, Білопільського, Роменського та Тростянецького районів Сумської області.

Об'єктом досліджень були корови-первістки різних порід та типів Сумщини: перша група – швіцька молочна (337 голів); друга – українська бура молочна (750 голів); третя – лебединська (726 голів); четверта – симентальська австрійська (398 голів); п'ята – місцева симентальська х плідники австрійської селекції (270 голів); шоста – місцева симентальська (390 голів); сьома – українська чорно-ряба молочна (493 голови); восьма – сумський тип української чорно-рябої молочної породи (656 голів).

Годівлю піддослідних тварин проводили за довідником „Норми і раціони годівлі с.-г. тварин” [4], яка забезпечувала їх продуктивність згідно із запланованими параметрами за надоєм і вмістом жиру в молоці. Лактуючим коровам за рік згодовували корми, які містили 5400 – 5600 кг кормових одиниць і 580 – 600 кг перетравного протеїну. У структурі витрачених кормів на лактуючу корову грубі корми займають 10,5-12,0 %, соковиті – 24,0-25,0 %, зелені – 29,5-30,5 % і концентровані – 33,3-35,2 %.

Молочну продуктивність визначали щодавно, шляхом добового контролю надоєного молока, з наступним перерахуванням його за перші 305 днів лактації або за скорочену (не менше 240 днів). Вміст жиру визначали за загальновідомими методиками, які застосовують у зоотехнії. Доїння корів проводили на вітчизняній доїльній установці ДАС – 2 Б два рази на добу.

Оцінку морфологічних ознак вимені і дійок корів-первісток проводили у відповідності до методичних рекомендацій через огляд та вимірювання 10 основних промірів за 1–1,5 години до наступного доїння на 30-40 добу після першого отелення [5]. Функціональні властивості вимені - за допомогою доїльного апарату для роздільного видоювання окремих часток вимені на 30 – 40 добу після першого отелення. Враховували наступні функціональні властивості: разовий надій (кг), швидкість молоковіддачі (кг/хв), індекс вимені (%), кількість молока з правої половини (%).

Лінійну оцінку екстер'єру і типу будови тіла корів-первісток проводили у відповідності до розробленої методики лінійної оцінки у лабораторії з розведення бурої породи [1].

Тварин оцінювали за 23 ознаками екстер'єру, у тому числі за чотирма головними ознаками: обмускуленість, об'єм тіла, форма тулуба та вим'я. Кожну з ознак оцінювали за дев'ятибальною шкалою. Оціночний бал, виставлений за конкретну ознаку екстер'єру, вказує, яка ознака відхиляється від біологічних меж середнього показника по популяції.

Біометричне опрацювання отриманих даних проведене методом варіаційної статистики за методикою М.О. Плохинського [6]. Математичне опрацювання проводили на ЕОМ із використанням програмного забезпечення компанії „Microsoft”.

Результати досліджень. Селекційний процес серед молочних та комбінованих порід тісно пов'язаний із соціальним запитом на певну продуктивність. Нині найбільш бажаним є високий надій при оптимальних складових молока. Використання світового генетичного матеріалу дає можливість підвищити молочну продуктивність основних порід Сумщини (табл. 1).

Дані свідчать, що за надоем молока первістки швіцької молочної породи перевершують інші породи та типи. Так, різниця була в межах від 399 кг (сумський тип української чорно-рябої молочної породи, 9,9 %; $P>0,999$) до 1045 кг (місцева симентальська, 30,8 %, $P>0,999$).

1. Молочна продуктивність корів-первісток різних порід Сумської області ($M \pm m$)

Група	Порода, тип	Кількість корів	Надій за 305 днів лактації, кг	Вміст жиру в молоці, %	Кількість молочного жиру, кг
I	Швіцька молочна	337	4439 $\pm$ 68,0	3,86 $\pm$ 0,01	171,3 $\pm$ 2,9
II	Українська бура молочна	750	4005 $\pm$ 57,3	3,84 $\pm$ 0,01	153,8 $\pm$ 3,1
III	Лебединська	726	3468 $\pm$ 51,4	3,73 $\pm$ 0,01	129,4 $\pm$ 3,7
IV	Симентальська австрійська	398	3918 $\pm$ 26,9	3,87 $\pm$ 0,01	151,6 $\pm$ 3,9
V	Місцева симентальська х плідники австрійської селекції	270	3510 $\pm$ 29,7	3,81 $\pm$ 0,02	133,7 $\pm$ 2,8
VI	Місцева симентальська	390	3394 $\pm$ 29,9	3,77 $\pm$ 0,01	127,9 $\pm$ 2,5
VII	Українська чорно-ряба молочна	493	3711 $\pm$ 57,2	3,69 $\pm$ 0,01	137,0 $\pm$ 2,3
VIII	Сумський тип української чорно-рябої молочної породи	656	4040 $\pm$ 33,4	3,79 $\pm$ 0,01	153,1 $\pm$ 1,4

Первістки сумського типу та української бурої молочної породи також мали надій вищий 4000 кг. Вони мали перевагу над іншими породами від 611 – 646 кг до 87 – 122 кг (від 2,2...18,0 % до 3,1...19,0 %; $P>0,99...0,999$).

Найнижчий надій був у первісток місцевої симентальської породи – 3394 кг, однак це вище стандарту породи на 694 кг.

За вмістом жиру в молоці основні породи Сумщини можна розділити на три групи: перша – вміст жиру вищий 3,80 % (швіцька молочна, українська бура молочна, симентальська австрійська, місцева симентальська х плідники австрійської селекції); друга група – вміст жиру від 3,70 % до 3,79 % (лебединська, місцева симентальська, сумський тип української чорно-рябої молочної породи) і третя група – вміст жиру менший 3,70 % (українська чорно-ряба молочна).

Ознаки, за якими доцільно вести селекцію, визначають передусім з точки зору їх вагомості. У скотарстві це надій, вміст жиру в молоці та його кількість. За

цими показниками перевага на боці первісток швіцької молочної породи (171,3 кг), української бурої молочної (153,8 кг), симентальської австрійської (151,6 кг) та сумського типу української чорно-рябої молочної породи (153,1 кг) при вимогах стандарту для цих порід від 100 до 150 кг.

Практикою селекційної роботи з молочними і комбінованими породами великої рогатої худоби доведено, що добре виражена породна типовість, конституційна міцність та екстер'єрні ознаки значною мірою обумовлюють високу молочну продуктивність, життєздатність та довголіття корів. Для вирішення цього завдання, одночасно з обліком молочної продуктивності до селекційних програм необхідно включати лінійну оцінку за типом будови тіла. Залежність продуктивності від екстер'єру та висока успадковуваність лінійних ознак дають змогу значно прискорити генетичний прогрес порід. Практичне використання методики лінійної оцінки худоби дало змогу за експериментальними даними визначити цільові стандарти лінійних ознак для корів різних порід, виражених в абсолютних величинах.

Дослідженнями встановлено, що між дослідними групами тварин спостерігались відмінності за розвитком статей та ознак екстер'єру (табл. 2).

2. Лінійна оцінка будови тіла корів-первісток різних порід Сумської області

Статі та ознаки	Група								Стандарти бажаних параметрів
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
1. Обмускуленість	5,85	5,75	5,12	6,72	5,48	5,22	5,68	5,65	5,5 - 6,5
2. Об'єм тіла	6,50	6,35	5,62	5,89	5,74	4,81	6,47	6,53	6,0 - 7,5
Ріст	4,30	5,53	4,25	6,10	5,68	5,04	5,95	5,87	5,5 - 7,5
Довжина тулуба	5,87	6,52	6,75	5,54	5,11	4,84	5,77	5,75	7,0 - 8,0
Ширина грудей	4,70	4,36	3,75	4,57	4,38	4,29	4,05	4,40	6,0 - 7,5
Глибина грудей	5,53	5,44	4,50	5,27	4,95	4,21	4,61	4,57	6,0 - 7,5
3. Форма тулуба	6,87	6,51	6,37	6,49	6,28	5,70	6,44	6,31	6,5 - 8,0
Лопатка	6,62	6,82	7,25	6,10	5,95	5,60	5,80	5,71	6,5 - 8,0
Спина	4,87	4,93	4,37	4,90	4,75	4,41	4,85	4,86	5,0
Положення тазу	5,50	5,34	5,12	5,45	5,30	4,97	5,10	5,06	5,0
Ширина тазу	5,62	5,80	4,25	5,60	5,45	5,19	5,21	5,37	6,0 - 7,5
Форма задніх кінцівок	4,87	4,87	4,75	5,00	4,94	4,87	4,99	5,02	5,0
Стан ратиць	5,75	5,47	7,00	5,81	5,75	5,21	5,35	5,40	7,0 - 8,0
4. Вим'я	6,90	6,70	5,75	5,98	5,73	5,44	6,70	6,61	7,0 - 8,0
Прикріплення	7,25	6,67	7,25	7,11	6,93	6,81	6,95	6,75	6,5 - 8,0
Довжина	7,50	7,74	4,62	7,09	6,77	6,22	7,30	6,91	6,0 - 7,5
Ширина	7,80	7,38	4,12	7,51	6,99	6,45	7,18	6,87	6,0 - 7,5
Підтримуюча зв'язка	7,13	6,45	6,87	6,68	5,75	5,31	7,00	6,53	6,5 - 8,5
Бокова борозна	6,00	7,02	5,87	6,17	5,93	5,87	5,93	5,80	6,5 - 8,5
Розвиток часток	7,75	7,12	5,62	7,49	7,05	6,91	7,15	6,88	6,5 - 8,5
Розміщення дійок	6,25	6,74	5,87	6,35	6,00	5,47	6,00	5,95	6,5 - 8,5
Величина дійок	6,33	6,40	5,75	5,91	5,17	4,98	6,10	5,87	6,0 - 8,0
Додаткові дійки	8,25	8,49	8,50	8,74	8,27	7,81	8,15	8,17	9,0
Кількість тварин	337	750	398	270	390	493	656	-	

Встановлено, що найменшу обмускуленість тулубу мали лебединські первістки, а австрійські симентали перевищували вказану групу порід за цим показником на 0,87-1,60 балів.

За об'ємом тіла первістки швіцької молочної породи (6,50 балів) і тварини сумського типу (6,53 бала) перевищували своїх аналогів відповідно на 0,03-1,69 бала та 0,03-1,72 бала.

Загальна форма тулуба у тварин усіх порід і типів досить гармонійна, але краще розвинена у первісток швіцької молочної породи (6,87 бала). Різниця становила від 0,36 бала до 1,19 бала на користь швіців.

Оцінка якості вимені всіх піддослідних груп знаходилась у задовільних межах. Тварини молочного типу швіцької породи мали найкраще прикріплення, ширину, підтримуючу зв'язку та розвиток часток вимені, що підтверджує їх високу придатність до машинного доїння.

На підставі проведених досліджень пропонуємо стандарти бажаних параметрів типу будови тіла корів-первісток для подальшого добору (табл. 2).

Однієї з селекційних ознак пристосованості великої рогатої худоби до нових технологічних вимог є відповідність корів до машинного доїння. При цьому важливе значення має організація цілеспрямованої племінної роботи щодо покращення морфофункціональних властивостей вимені.

Тому дослідження дали можливість дослідити і провести порівняння морфологічних ознак і функціональних властивостей вимені корів-первісток різних порід Сумщини.

Для об'єктивної оцінки вимені корів-первісток різних порід були вивчені їх проміри (табл. 3).

Основним проміром, який характеризує його розміри є горизонтальний обхват. Так, первістки швіцької молочної, симентали австрійської селекції та української бурої молочної порід мають перевагу над іншими первістками. Різниця складає від 14 см до 18 см ($P > 0,999$). Найменший обхват вимені був у первісток лебединської та місцевої симентальської порід – 102 см та 105 см відповідно.

За довжиною вимені перевага на боці первісток швіцької породи від 3 см до 6 см. За шириною вимені різниця також на боці швіців – 2...7 см.

Актуальне значення, за придатністю до машинного доїння, має відстань між ділками та їх розміри (табл. 3).

Однією з ознак молочності є розташування дійок. Встановлено, що найбільшу відстань між передніми ділками мали корови-первістки швіцької та симентальської австрійської порід – 18 см. Тварини другої, п'ятої та восьмої груп поступаються їм на 3 см (20,0 %), а первістки третьої та шостої груп – 4 см (28,6 %). Різниця статистично вірогідна ($P > 0,999$). У цілому, за розташуванням дійок, тварини піддослідних груп відповідають мінімальним вимогам до машинного доїння.

Важливе значення при оцінці вимені піддослідних корів-первісток мають дані про розміри їх дійок. Вони є з'єднуючою ланкою між тваринами і доїльним апаратом. Довжина передніх дійок у тварин зазначених груп становила 5,8-6,9 см при їх діаметрі від 2,39 см до 2,86 см.

Високий рівень варіабельності морфологічних ознак вимені і дійок піддослідних тварин вказує на підвищення можливості добору кращих тварин у наступних поколіннях.

Селекція тварин тільки за морфологічними ознаками вимені не в повній мірі сприяє одержанню корів-первісток, які відповідатимуть вимогам сучасного машинного доїння. Тому більше уваги необхідно приділяти добору корів за технологічними якостями – разовому (добовому) надою, швидкості молоковіддачі, продуктивності окремих часток вимені (табл. 4).

3.Проміри вимені і дійок корів-первісток різних порід Сумської області (см)

Проміри вимені і дійок	Групи (M±m)			
	I	II	III	IV
Кількість голів	337	750	726	398
Обхват вимені	120±0,66	116±0,72	102±0,37	119±0,37
Довжина вимені	37±0,23	34±0,45	33±0,14	34±0,29
Ширина вимені	32±0,24	30±0,41	28±0,12	28±0,28
Глибина передньої частки вимені	27±0,27	24±0,38	22±0,13	19±0,29
Відстань від дна вимені до землі	51±0,46	55±0,57	56±0,22	53±0,27
Відстань між дійками: передніми	18±0,23	15±0,21	14±0,11	18±0,18
задніми	9±0,24	8±0,12	8±0,10	10±0,19
збоку	9±0,25	8±0,11	7±0,09	9±0,16
Довжина дійок: :передніх	6,7±0,14	6,4±0,08	6,1±0,06	5,8±0,06
задніх	5,7±0,13	5,8±0,06	5,4±0,06	4,8±0,05
Діаметр дійок: передніх	2,70±0,02	2,65±0,04	2,62±0,01	2,75±0,04
задніх	2,87±0,02	2,81±0,04	2,78±0,01	2,91±0,05
Кількість голів	270	390	493	656
Обхват вимені	115±0,99	105±0,94	114±1,07	111±0,91
Довжина вимені	32±0,39	31±0,27	33±0,42	34±0,45
Ширина вимені	26±0,40	25±0,26	28±0,42	29±0,39
Глибина передньої частки вимені	16±0,21	14±0,25	23±0,37	24±0,30
Відстань від дна вимені до землі	54±0,39	56±0,28	52±0,33	53±0,40
Відстань між дійками: передніми	15±0,27	14±0,15	15±0,21	15±0,19
задніми	9±0,21	7±0,19	7±0,13	7±0,11
збоку	8±0,20	7±0,17	7±0,12	7±0,11
Довжина дійок: :передніх	6,8±0,08	6,9±0,03	6,0±0,08	6,4±0,09
задніх	6,2±0,07	6,3±0,03	5,8±0,09	6,0±0,07
Діаметр дійок: передніх	2,85±0,05	2,86±0,02	2,39±0,03	2,42±0,03
задніх	2,95±0,04	2,93±0,02	2,67±0,06	2,77±0,05

4.Функціональні властивості вимені корів-первісток різних порід Сумської області (M±m)

Група	Показник				
	кількість голів	разовий надій, кг	швидкість молоковіддачі, кг/хв	індекс вимені, %	надій молока з правої половини, %
I	337	8,4±0,28	1,87±0,03	47,5±0,17	50,5±0,25
II	750	8,3±0,22	1,79±0,05	46,8±0,16	50,3±0,27
III	726	7,0±0,20	1,54±0,06	45,1±0,15	49,9±0,27
IV	398	9,6±0,11	1,83±0,05	48,2±0,34	50,9±0,25
V	270	7,9±0,10	1,66±0,06	46,3±0,33	50,8±0,25
VI	390	5,8±0,11	1,34±0,05	45,8±0,24	49,8±0,36
VII	493	7,7±0,27	1,65±0,05	44,9±0,20	50,2±0,31
VIII	656	8,5±0,25	1,87±0,07	45,5±0,18	50,1±0,35

Встановлено відмінності за функціональними властивостями вимені корів різних порід Сумщини. Так, найвищий разовий надій мали первістки імпортованих порід – швіцька молочна та австрійські симентали – 9,4 кг і 9,6 кг відповідно. Найменший надій мали первістки місцевої симентальської породи – 5,8 кг.

Однією з найважливіших селекційних ознак, що визначає придатність корів до машинного доїння є швидкість молоковіддачі. Від неї залежить рівень витрат на виробництво молока та його рентабельність. Найвища швидкість молоковіддачі відмічена у первісток швіцької молочної та сумського типу української чорно-рябої молочної порід – 1,87 кг/хв. Їх перевага над ровесницями

інших порід склала від 0,04 кг/хв до 0,53 кг/хв. Фенотипова мінливість цієї ознаки в піддослідних групах була в межах 24-26 %.

Важливим показником, що характеризує рівномірність розвитку окремих часток молочної залози є індекс вимені. Він обумовлений спадковістю. Його використовують як одну із загальноприйнятих селекційних ознак. За індексом вимені первістки всіх піддослідних груп відповідають мінімальним вимогам до цієї ознаки – 40 %.

Зважаючи на вищенаведене, функціональні властивості вимені мають велике практичне значення у доборі корів-первісток, придатних до використання в умовах промислових технологій.

Селекція худоби за морфофункціональними властивостями вимені корів-первісток різних порід буде сприяти удосконаленню технологічних ознак піддослідних тварин.

У дослідженнях була проаналізована залежність морфофункціональних властивостей вимені від оцінки його якості. Так, у корів-первісток усіх піддослідних груп, які отримали за якість вимені оцінку від 4 до 9 балів відмічено перевагу над ровесницями з оцінками 1 – 3 бали (табл. 5).

5. Лінійна оцінка морфофункціональних властивостей вимені і дійок корів-первісток різних порід Сумської області

Бали	Голів	Обхват вимені, см	Ширина вимені, см	Відстань між передніми дійками, см	Довжина передньої дійки, см	Разовий удій, кг	Швидкість молоко-віддачі, кг/хв	Індекс вимені, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Швіцька молочна порода (n=337)								
1 - 3	48	118,0	29,1	17,2	6,0	8,7	1,69	46,1
4 - 6	171	120,0	31,0	18,1	6,7	9,2	1,85	47,4
7 - 9	118	120,8	34,6	18,2	7,0	10,0	1,97	48,2
Українська бура молочна порода (n=750)								
1 - 3	198	114,0	27,3	14,0	6,2	8,0	1,70	45,1
4 - 6	347	117,3	30,6	15,0	6,5	8,2	1,81	46,5
7 - 9	198	119,8	32,7	16,5	6,7	9,1	1,91	49,8
Лебединська порода (n=726)								
1 - 3	310	100,0	26,2	13,2	5,9	6,8	1,49	44,2
4 - 6	245	102,3	28,4	13,8	6,1	7,1	1,55	45,6
7 - 9	171	105,2	30,6	15,2	6,5	7,2	1,62	46,0
Симентальська порода австрійської селекції (n=398)								
1 - 3	34	111,3	27,6	16,8	5,6	8,7	1,56	46,5
4 - 6	218	119,7	28,3	17,4	5,7	9,2	1,78	47,9
7 - 9	146	121,8	28,7	18,6	6,0	10,4	1,92	49,0
Помісі* (1/2 МС х 1/2 САС, n=270)								
1 - 3	41	110,5	26,0	14,5	6,7	7,7	1,65	45,2
4 - 6	101	114,5	26,1	14,7	6,8	7,8	1,65	46,0
7 - 9	128	116,6	27,2	15,2	6,8	8,0	1,66	46,9
Місцева симентальська порода (n=390)								
1 - 3	145	102,2	24,4	13,2	7,0	5,4	1,32	44,9
4 - 6	125	103,9	25,1	13,8	6,9	5,8	1,34	45,1
7 - 9	120	108,5	27,2	14,2	6,8	6,6	1,36	47,6
Українська чорно-ряба молочна порода (n=493)								
1 - 3	120	112,3	27,2	13,2	5,8	7,2	1,60	44,0
4 - 6	168	113,1	28,3	14,0	6,0	7,8	1,65	45,0
7 - 9	205	115,7	28,2	16,9	6,1	7,9	1,68	45,3

Продовж.табл.5								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Сумський тип української чорно-рябої молочної породи (n=656)								
1 - 3	147	109,1	28,3	13,5	6,2	8,1	1,80	45,3
4 - 6	275	110,3	28,4	14,2	6,4	8,5	1,85	45,5
7 - 9	234	113,2	30,2	16,9	6,5	8,8	1,94	45,7

* МС – місцевий симентал; САС – симентал австрійської селекції

З даних табл. 5 видно, що різниця за окремі ознаки у корів-первісток з оцінкою 1–3 та 7–9 балів склала: обхват вимені – 2,8–8,8 см, ширина вимені – 1,0–5,5 см, відстань між передніми дійками – 0,7–3,7 см, довжина передньої дійки – 0,1–0,6 см, разовий надій – 0,3–1,7 кг, швидкість молоковіддачі – 0,01–0,36 кг/хв, індекс вимені – 0,4–4,7 %.

Висновок. Отримані результати досліджень свідчать про те, що використання швицької породи та симентальської породи австрійської селекції дає змогу прогнозувати різні тенденції реалізації продуктивних та технологічних ознак у процесі акліматизації.

Бібліографічний список

1. Буркат В.П., Котенджи Г.П., Ладика В.И. Рекомендации по линейной оценке экстерьера коров швицкой породы / Методические рекомендации. – К., 1994. – 19 с.
2. Баченко М.І., Хмельничий Л.М., Дубін А.М. Оцінка корів української червоно-рябої молочної породи за екстер'єрним типом (методичні вказівки). – Біла Церква: БДАУ, 2003. – 35 с.
3. Буркат В.П., Полупан Ю.П., Йовенко І.В. Лінійна оцінка корів за типом. – К.: Аграрна наука, 2004. – 88 с.
4. Нормы и рационы кормления с.-х. животных: Справочное пособие /А.И. Калашников, В.Н. Баканов и др. – Москва: Агропромиздат, 1985. – 352 с.
5. Оценка и отбор молочного скота по маститостойчивости и пригодности к машинному доению / Методические рекомендации. – Москва: ВАСХНИЛ, 1990. – 19 с.
6. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников. – Москва: Колос, 1969. – 256 с.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЛИНЕЙНОЙ ОЦЕНКИ ТЕЛОСЛОЖЕНИЯ КОРОВ-ПЕРВОТЁЛОК РАЗНЫХ ПОРОД ПРИ ОТБОРЕ ПО ПРОДУКТИВНЫМ И ТЕХНОЛОГИЧЕСКИМ ПРИЗНАКАМ

Г.П. Котенджи, О.В. Сverdlikov, И.В.Левченко

Приведена характеристика коров-первотёлок разных пород Сумской области по продуктивным и технологическим признакам, линейной оценке экстерьера.

THE USE OF LINEAR ESTIMATION OF BUILD FRESH COW OF DIFFERENT BREEDS AT A SELECTION AFTER PRODUCTIVE AND TECHNOLOGICAL SIGNS.

H.P. Kotendzhi, O.V. Sverdlikov, I.V.Levchenko

Description of fresh cow of different breeds of the Sumy region is resulted on productive and technological signs, linear estimation of exterior.